

Vaslav NIJINSKY (VN)

Lieven Jonckheere
maart 2021

FAMILIE

- **geboorte**
 - 1890 (1888/1889)
 - Kiev (Oekraïne)
- **ouders**
 - Polen
VN beschouwt zichzelf als Pool, maar spreekt nauwelijks Pools
 - Katholieken
VN religieuze wanen (Tolstojaan – Tolstoj strijd met orthodoxe kerk)
 - Balletdansers van hoog niveau
 - 1897 echtscheiding (VN 7j)
 - vader verlaat moeder voor andere danseres
 - moeder moet instaan voor opvoeding 3 kinderen
en steekt die in de Keizerlijke Balletschool Sint-Petersburg
 - 1912 vader +
 - 1932 moeder +
- **oudere broer Stanislav**
 - 1887 °
 - danst ook
 - ook psychotisch
 - als kind uit raam gevallen (hersenbeschadiging) – en dus *temper tantrums*
 - 1902 definitief opgenomen
VN zegt dat hij toen 18j was – maar was eigenlijk 12j (p20)
 - 1917 +
- **jongere zus Bronislawa**
 - 1891 °
 - danst ook
 - ook choreografe voor Ballets Russes
werkte nauw samen met VN
 - later ook eigen gezelschappen
wereldberoemd *in her own right*
 - 1998 +

BASIS DANS = VERDRINKINGSTRAUMA KINDERTIJD

- **ADHD**
 - altijd in beweging
 - Christus zat graag, ik dans graag 33
- **trauma verdrinking door vader → specificiteit sprong *ballon* even in de lucht blijven hangen? nee! eigenlijk even in het water blijven zweven !**
 - 6j vader leert VN zwemmen 121
 - vader gooit VN in het water
 - VN in opperste paniek – maar vindt via de muur de weg naar boven:
“ik zag boven mij water, plots voelde ik in mij een kracht, en ik sprong.
Toen ik sprong bemerkte ik een koord – ik klampte mij aan dat koord vast en was gered”
wie houdt koord? God?
Cf. Donna Williams via lepel vastgehouden door vader/grootvader terug tot realiteit

BASISOPLEIDING DANSER 146

Sint-Petersburg keizerlijke balletschool 1898-1907

- **kost en inwoon gratis**
 - omdat moeder na vertrek vader school niet kon betalen
 - moeder is en blijft grote liefde van VN
 - vanuit school schrijft VN dagelijks naar zijn moeder 141
 - 14j VN stapt naar overheid om geld voor zijn moeder te vragen 143
 - Blijft later voortdurend bezig met geld voor haar
- **leraars**
 - Frans
 - ik weet dat leraar ... (pedofiel???) (naar huis mee uitgenodigd)
 - ... en dus heel lage punten
 - godsdienst
Vadertje = onderdrukte toorn
- **medeleerlingen**
 - VN altijd gericht op 'grote mensen' – vandaar ook gepest
 - saaie piet + arm + 'japans' uiterlijk
 - 15j: medeleerlingen saboteren een sprong waardoor hij valt en 4 dagen in coma ligt 187
 - kwajongensstreken
 - schieten met katapult op koets – dokter oog kwijt
 - niet zeker dat het VN hem trof
maar iedereen wijst naar hem en VN kan niet zeggen dat hij het niet was
 - vliegt van school – en rammeling van moeder
 - terug naar die school – en vertelt iedereen over die rammeling door zijn moeder, als teken van liefde voor zijn moeder
- ***inconceivably private* danser**
"De God van de Dans"
 - pointe
 - uitzonderlijk voor mannen, toen
 - cf. latere waan van fallicisering teen 206 VN
 - voelt zenuw in been → beweegt zenuw → grote teen beweegt → alle andere (lelijke&korte) tenen bewegen
lelijke&korte) tenen hebben geen zenuwen, maar leven via zenuw van grote teen
 - laarzen doen tenen van de mens degenereren (Tolstojanisme)
 - ballon
 - sprong
 - in de lucht blijven hangen
zonder zichtbare inspanning
 - geluidloze landing
 - vanuit trauma verdrinking door vader??
 - geeft zelf dansles

- **strijd tegen de masturbatie 149**

strijd tegen masturbatie

- 1ste fase op internaat

- begin masturbatie

- altijd lustgevoel in bed (zonder vrouwen?? homoseksueel??)
 - leert dat van vriend (via ander!)
 - leraar Frans vermoedt dat (zijn blik)
 - animale = uit de hand lopend: oa samen met hond masturberen 191

- stop masturbatie 15j

- masturbatie → nerveus → slecht voor dans → stopt masturbatie niet gestopt omwille van dans op zich, wel omdat VN moeder niet meer financieel kon helpen als hij door masturbatie niet meer zou kunnen dansen
 - vermagert sterk
 - danst weer veel beter
 - danst gelijk een god, wordt 'wonderkind'
 - mag zelf dansles beginnen geven – geld voor moeder

- 2de fase in Parijs

- herbegint masturbatie 251

- oorzaak
 - mooie vrouwen die koketteren
 - Diagilev die VN verwaarloost, laat rondlopen
 - gevolgen (hypochondrisch)
 - haaruitval – later: haren bewegen (oa haar in neus) 255, 257
 - slechte tanden – later: soort tic = tanden tonen 265
 - pijnlijke slapen
 - nerveus → slecht voor dans

- en weer gestopt

- eerst niet volledig, maar dwangneurotische reacti
 - alle 10 dagen masturberen (vanuit afgeluisterd gesprek volwassenen)
 - automatisme: “machientje eenmaal in gang, zo snel mogelijk tot einde”
 - later wel volledig gestopt
 - “masturbatie is dood van mijn dans” → stopt volledig 252

ONTMOETING DIAGILEV

- VN altijd al gericht op 'grote mensen'
daardoor oa gepest op school 144
- tijdens dansopleiding VN al verschillende homoseksuele relaties met oudere mannen
oa graaf Lvov
 - levensonderhoud!?)
 - "ik hield van hem omdat ik voelde dat hij van mij hield"
- 1908 (18j) graaf Lvov arrangeert voor VN ontmoeting én (seksuele) relatie met Diagilev 200
"Lvov zet mij ertoe aan om hem met Diagilev te bedriegen"
 - reden
 - "Lvov dacht dat Diagilev nuttig voor danscarrière kon zijn"
 - **perversie? pedofilienetwerk??**
 - onmiddellijk effect
 - "ik wist meteen dat Lvov niet van mij hield – en dus brak ik meteen met hem"
 - "ik haatte Diagilev meteen"
cf. later VN voelt pijn in been – en geeft Diagilev onvrijwillige schop 141
- aanbod Diagilev 133
 - opvoeding
 - Diagilev begreep meteen dat VN opvoeding nodig had
 - **vooral seksuele opvoeding (afkeer tov vrouwen)?? perversie??**
 - danscarrière & levensonderhoud
 - buiktyphus VN – en dus koorts 243
 - op dat moment van 'zwakte' doet Diagilev VN een aanbod **ballets russes Parijs??**
omdat hij waarde VN ziet en vreest dat VN hem zal ontsnappen
 - VN neemt aanbod meteen aan
 - geld voor zijn moeder verzamelen
 - ik moest leven

DANSER IN RUSLAND

DANSER ÉN CHOREOGRAAF IN PARIJS – MET DIAGILEVS BALLETS RUSSES 1912

- **1912 vader +**
 - aangekondigd aan VN en zus vlak voordat ze podium op moeten
 - samen in voorstelling??
 - nog in Rusland??
 - daardoor definitief naar Parijs??
- **danser**
1911 Petrushka (Stravinsky)
- **choreograaf én danser**
3 grote choreografieën voor Ballets Russes in Parijs
hieronder enkel info die VN in zijn dagboeken geeft
 - 1912 « Après-midi d'un Faune » (Debussy)
 - Griekse poses
 - Figuren geïnspireerd op schilderijen Grieks aardewerk
 - in profiel, hoekig, tweedimensioneel = vlak/plat
cf. Lucia Joyce
cf. cubisme!!
 - seksuele bewegingen (infantiel/homo)
 - suggestie masturbatie met sjaal van nimf
Ik ben de faun 253 – ik heb niet aan ontucht gedacht 249
 - schandaal
 - geënceneerd door provocateur Djagilew
 - groot enthousiasme Rodin, Redon, Proust
 - Rodin 'gekocht' door Djagilew??
 - Rodin wil Nijnski niet beeldhouwen, want niet ok qua verhoudingen 249
 - notatiesysteem 215
 - werkt 2 maand aan notatie van 10 minuten "Faun"
 - lukt niet en stopt ermee – ontroostbaar, wenen
 - VN begint spieren te trainen – maar dat komt dans niet ten goede
 - 1913 "Sacre du Printemps" (Stravinsky)
 - vrouwelijke genot en dood
 - maagd moet zich dood dansen – als offer aan de zonnegod (prehistorische rite)
 - schandaal
 - weer geënceneerd door provocateur Djagilew
 - medewerkers zelf volledig overstuur
 - VN compleet overstuur: door reactie publiek
 - Strawinski: muziek onteerd door choreografie en dans VN
 - 1913 "Jeux" (Debussy)
 - 1 jongen en 2 meisjes zoeken tennisbal in donker en spelen 'seksuele' spelletjes
 - gebaseerd op fantasma Diagilev – waaraan VN een draai geeft
 - Diagilev wou ballet met 3 mannen
bekende fantasma van seks met 2 knapen vaak tov VN 253
 - VN doet niet mee (toont tanden) en verandert 2 knapen in 2 meisjes

VROUW/HUWELIJK BREUK MET DIAGILEV 1913

- **ontmoeting met Romola**
 - voorstelling in Zuid-Amerika
 - met de boot
 - Diagilev niet mee naar Zuid-Amerika
 - fobie boot?
 - strategie
 - wou VN eigenlijk niet meer als choreograaf (wou hem al ontslaan)
 - wou 'vakantie' (met andere jongens!)
 - Romola de Pulszky profiteert ervan om VN binnen te doen
 - dochter van toendertijd bekendste Hongaarse actrice (verpauperde adel)
 - Romola geobsedeerd door VN – wou hem per se binnen doen (volgens zus Nijinsky én Djagilew: omwille van zijn roem én geld)
 - doet alsof ze danseres is
VN achteraf zeer ontgoocheld dat Romola niet wil/kan leren dansen
 - met hulp van obscure impresario
die VN als danser/choreograaf voor eigen compagnie wilde
 - trouwen meteen bij aankomst
zeer onaangename verrassing voor iedereen: Diagilev + ouders VN + zus van VN
- **Diagilev breekt met VN**
 - Diagilev ontslaat VN bij terugkeer uit Ballets Russes
niet echt een formeel contract
 - omwille van trouw/ontrouw uit Ballets Russes
 - jaloezie?
 - was dat sowieso van plan?? Wou andere choreograaf??
 - VN voor het eerst zelfstandig – maar Romola kan plaats Diagilev niet innemen
 - VN zonder job, en zonder geld
 - VN werkt samen met zus als choreografe
maar het vlot niet tussen zijn zus en zijn vrouw (gebrek aan organisatietalent)
- **VN voelt zich bedrogen door Romola – die eigenlijk geen interesse in dans heeft 178**
 - Romola deed zich op boot naar Zuid-Amerika voor als danseres – en kon VN zo versieren
 - maar daarna wil Romola niet dat VN haar leert dansen
 - 3 à 5 dagen na huwelijk wordt VN bekommerd
wil dat Romola echt leert dansen
 - maar Romola is bang en heeft geen vertrouwen in VN
 - VN weent bitter en beseft dat hij onherstelbare fout heeft gemaakt
 - ik heb mij uitgeleverd aan mens die mij niet liefheeft, die mij niet 'voelt'
vrouw met mij getrouwd omwille van mijn faam en geld (wat iedereen hem zei)
 - cf. weent later heel veel tijdens schrijven dagboek 209

- **seksualiteit**
 - voor kennismaking met vrouw Romola
 - prostitutie = Kokotten
 - Parijs
 - toen VN samen met Diagilev was
 - Diagilev laat mij alleen
 - ik begin weer te masturberen en achter hoeren te lopen 131
 - schrik herkend te worden (door jonge man) 30
 - vlees
 - wekt wellustig verlangen naar hoertjes 31
 - seksuele voorlichting door Diagilev
 - seksueel alles geleerd van Diagilev 190
 - oa seks met vrouwen is afschuwelijk = animaal
 - vrouwen masturberen katten
 - vrouwen laten zich door dieren likken
 - 1ste huwelijksnacht met vrouw Romola
geen seks – tot opluchting van iedereen
 - 1914 dochter Kyra geboren
 - op boot verwekt?
 - zijn dochter?? volgende dochter in elk geval niet!!
 - VN weet niet wat Romola seksueel wil
 - Romola niet seksueel opgewonden 216
VN koopt Japanse prentenboeken om haar op te winden – maar lukt niet
 - Romola apegel door vlees te eten
VN verbiedt Romola om nog vlees te eten
 - seksualiteit in de waan
 - schaduw van Diagilev valt op seksualiteit met Romola
 - vrouwen masturberen dieren en laten zich door dieren masturberen
→ VN likt eigen vrouw
 - vrouwen laten zich door verschillende mannen achtereen pakken
→ VN doet het 5/dag met Romola
 - seksuele grootheidswaan (vruchtbaarheid)
Ik heb veel zaad 70
ik hou van zaad, ik wil zaad, ik ben zaad 192
 - erotomanie tov Tessa = oudere zus van Romola
onduidelijk of VN tot hem of hij tot haar is aangetrokken
wisselt zeer snel ook weer soort dans/tango van aantrekken en afstoten
 - VN stalkt Tessa
 - Loopt haar in elk geval voortdurend achterna, ook naar badkamer
 - oversteelt haar met cadeau's
 - Tessa verleidt VN
 - afkeer tov Tessa's drinken en vrije levensstijl
loopt mannen achterna, op iedereen verliefd, geeft een 'staart' nodig
 - teveel bezig met haar schoot, vuile pis door geslachtsziekte 63
 - obsessie met masturbatie dochter Kyra 129

- obsessie met masturbatie van dochter Kyra 129
 - Kyra 5j = moment van de dagboeken 1919
 - schaduw van seksualiteit van haar moeder valt op dochter 166
 - 1ste tijd
 - VN zegt Kyra dat hij weet dat ze masturbeert
 - cf. benen kruisen / op buik slapen (doet hij zelf allemaal niet graag)
man moet op zij slapen, vrouw op rug
 - dochter én moeder weten dat maar al te goed
 - moeder zegt dat dit een onterechte beschuldiging is
 - VN reageert grof
 - met woorden & doet dochter haar masturbatiebeweging voor
 - gaat zich wassen
 - 2de tijd
 - weer masturbatiebeschuldiging (ik weet het)
 - stoot Kyra af
 - je kan blijven of gaan
 - VN stoot haar weg
 - beter dat ze gaat
 - besluit plechtig: Kyra houdt niet van mij, want ze zegt dat zelf
ziet haar vertrokken gezicht
 - ze moet wenen als VN zegt dat hij voor altijd vertrekt 270
 - interventie Dr. Fränkl
zegt VN dat hij niets verkeerd mag doen met dochter: want kind vergeet niet
VN begrijpt dat meteen: zelf nooit vergeten hoe vader hem leert zwemmen op 6j en
bijna deed verdrinken
 - Kyra later
 - grote ruzies met moeder
ziet ze vader VN nog?
 - wordt ook balletdanseres
 - volgt les bij:
 - tante Bronislawa
 - Madame Egorova van de Ballets Russes (ook lerares van Lucia Joyce)
 - danst veel in balletten van tante Bronislawa
 - 1936 trouwt en stopt met dansen (22j)
 - lekenzuster in katholiek klooster
 - 1998 +

UITBRAAK PSYCHOSE

- **1914 Londen**
 - 1ste eigen opdracht als choreograaf (zonder Diagilev)
 - problemen
 - woedeaanvallen
 - zenuwinzinking door 'overwerkt'
- **1916 New York**
 - terug bij Ballets Russes via Diagilev (die VN uit Hongarije weg krijgt)
VN doet choreografie Tiji Ullenspiegel (Strauss)
 - problemen
 - Strawinsky weigerde op Kyra te babysitten (zijn vrouw wou wel!)
 - Diagilev is niet mee en laat VN de compagnie *managen*
 - slechte communicatie en woedeuitbarstingen (ook naar de dansers toe)
 - overwerkt
 - verzwikt enkel 193
moet bepaalde passage overslaan omdat hij die met die enkel niet aankan 195
 - resulteert in paranoïa
 - vnl tov Diagilev
 - religieuze thema's cf. reactionaire Tolstojanen
- **1917 Spanje**
 - toernee samen met Romola en Diagilev
 - problemen
 - voortdurend conflicten tussen VN, Romola en Diagilev
 - VN weigert te dansen, loopt weg – maar politie brengt VN terug naar theater!!
- **1917 Zuid-Amerika**
 - toernee met Diagilev
 - problemen
 - teveel druk en overwerkt – verward
 - eerste tekenen psychose
 - wacht zeer lang vooraleer te antwoorden (kijkt eerst goed rond)
 - "ze zullen mij hier vermoorden"
 - einde vriendschap Diagilev **hoe??**
- **1917 oudste broer +**
geen reactie bekend??

- **1919 Sankt Moritz**
 - teruggetrokken
 - met Romola en dochter
 - om uit te rusten
 - instorting
tijdens privé-voorstelling in hotel Sankt Moritz
 - 1ste versie 15
 - Jan Publiek versus VN+God
 - god wil publiek opwinden → VN danst opgewonden (VN als instrument voor overdracht opwinding)
 - publiek wil echter vrolijkheid
 - VN danst vrolijk → publiek lacht mee (VN noemt dat 'spelen')
 - VN danst echter slecht en valt – onverschilligheid publiek
cf. 15j valt en in coma, doordat pestkoppen zijn sprong saboteren 187
 - VN wil verder dansen – maar god zegt: genoeg!
 - achteraf komt publiek VN vragen om toch verder te dansen
leidt tot seksuele misverstanden met oudere dame (die op jonge mannen valt)
 - VN zegt dat die dame opgewonden manier van bewegen heeft (ik bedoelde eigenlijk: je hebt gevoel voor beweging)
 - VN toont bebloed been + Kokottendans (gaat op grond liggen, met neukbeweging) (ik stelde eigenlijk een levensvraag)
 - 2de versie 34
discussie met Romola
 - commentaar Romola:
"je dans deed spiritistisch aan – want je stopte plots waar dat niet moest ..."
 - antwoord VN
"ik deed toch niet de wiegende=drongen bewegingen die typisch zijn voor spiritisme?!"
(maar later wel bekentenis: ik ben roefdier = masturberen = spiritistisch bezig 189)
 - andere factoren die instorting bewerkstelligden?
 - vlees
als VN vlees gegeten heeft, kan hij niet dansen
 - volle maag
 - apegel
 - niet-rond theater
 - theater moet rond zijn – theater=oog, publiek=hersenen 68
 - **hotel is geen ronde zaal?? – dus geen oog??**
oog nodig voor VN cf. tekent overal ogen

besluit VN: ik wil niet meer dansen zoals vroeger, want al die dansen zijn de dood 159

 - VN begint bezeten dagboeken te schrijven

- VN begint bezeten dagboeken te schrijven
19 januari – 4 maart 1919
 - schrijft dagboek in afwachting van 'therapie'
 - therapie 1 = terug als boer naar Rusland (Tolstojanen)
 - therapie 2 = consultatie bij psychiater Bleuler
In afwachting van consultatie Bleuler wordt VN thuis begeleid door psychiater Fränkel
 - ex assistent van Bleuler – regelt afspraak bij Bleuler 241
VN is meteen geïnteresseerd in de neurologie als wetenschap (manisch??)
 - nauwe band met Romola
Romola gelooft dat Dr. Fränkel god is, maar ik ben god 80
 - (homoseksuele) ambivalentie VN tov Fränkel
 - schrijft brief met bekentenis
Ik doe mij opzettelijk gek voor tov jou (ik ken genezingsmiddel, maar verklap het jou niet 89)
 - zodat ik naar psychiatrie kan? 81,
 - neen, ik wil dat je mij erfühst 87
 - schrijft gedicht voor Fränkel 90
 - "Ik wil je liefhebben / ik wil je uitschelden"
 - dat noemt VN eenvoudige schrijven (niet in verzen)
 - adres dagboeken
 - verbergen manuscripten
 - voor vrouw (pas later gevonden??)
 - Voor Dr. Fränkel
 - wil ze aan Clémenceau geven – die ze in het Frans zal vertalen
 - 'schizofrene' taal in dagboek
cf. 3 basissen voor interpretatie Lacan – in het Russisch!!
 - grammatica
alle variaties op eenvoudige zinnen vnl in poëzie
 - equivokes
 - vnl in gedichten
 - principe
 - reduceert woorden tot klanken – en maakt nieuwe woorden ogv klankassociatie
doet de taal dansen, springen
 - cf. kinderen
met ook infantiele obsceniteiten als gevolg oa kak, kak, kak 154
 - voorbeelden – bladzijden lang
 - kalkoen/industrie – wat nu industrie is waren vroeger kalkoenen 47
 - zeppelin / cypljonok=kieken 269 – kiekens komen uit zeppelin in brand
 - logica
pseudosyllogisme = gedachtensprongen (cf. ballonsprong VN)
 - bv. God en rechter 50
 - Ik ben geen rechter, God is rechter
 - Ik ben God, en dus rechter
 - bv. gepassioneerde Pool 266
 - mensen houden van gepassioneerde polen, want men kan die volgens de wind doen draaien
 - Ik weet echter vanwaar de wind komt, dus kan ik tegenblazen

- illustraties dagboeken
 - VN tekende voordien ook al vnl dansers 1914
 - maar nu overal ogen
 - op het manuscript (observatiwaan)
 - daarnaast ook tekeningen en schilderijen ogv cirkel (cf. rond theater = oog)
 - tekent geometrische cirkelstructuren die 'boze ogen' reveleren
 - schildert stukken oog = oog kan niet volledig binnen kader gevat worden
 - tekenen = genot
ik heb 6 maand geleefd = 6 maanden getekend 185
 - adres tekeningen
 - verbergt tekeningen: men 'voelt' of verstaat mij toch niet 237
 - signeert tekeningen niet: niemand kan mijn tekeningen imiteren 219
- zeer klein schrijven 261
oa omwille van papierschaarste en intriges om papier duurder te maken 270
– god heeft mij dat duidelijk gemaakt
- schrijfinstrumenten in het dagboek
 - hand – die danst
 - schrijft snel & met rukken (masturbatie) & repetitief
 - huppelend geschrift = geschrift met gevoel, met goedheid 56 – levendig 264
 - wil dagboeken laten fotograferen
zodat men handschrift kan zien: want mijn hand is goddelijk 55, 136, 264
 - vulpen – die inkt verspilt ???
 - schrijft af en toe met pas uitgevonden waterman fountain pen
 - echter waterman fountain pen = bedrog
inktfabrikanten verdienen daar teveel op 139, 220, 262 cf. printers en toner
 - en dus perfectioneren vulpen = uitvinden nieuw vulsysteem
 - om intriges van waterman bloot te leggen
 - patent op nemen – om rijk te worden 44
 - samen met uitvinding nieuw brugsysteem
maakt vliegtuigen & treinen overbodig, en spaart dus energie
- Indeling dagboek
 - boek I = Leven
 - boek II = dood
- uitgaven dagboek
 - 1935 door Romola (Engelse vertaling)
 - 40% gecensureerd (kak, seks, roddels, intimiteiten)
 - verplaatst & herschrijft stukken,
 - maakt onderscheid tussen spreken als VN en spreken als god
 - 1995 door danscritica Joan Acocella (Engelse vertaling)
ongecensureerd

DE GROTE ANDER VERHOUDING MET GOD

- **VN is katholiek** 77, 98
 - katholieke ouders
 - VN raakt vanaf 1916 (NewYork) onder invloed van Tolstojanisme
 - anarchistische christenen (wars van katholiek, protestants, orthodox)
 - vanuit bergredekomt sterk tot uiting in zijn waanideeën
- **Ik = God?**
 - Ik centraal
 - Ik ben ... van alles en nog wat bv 225
 - oa gepassioneerde Pool 266 met typische redenering
 - mensen houden van gepassioneerde polen, want men kan die volgens de wind doen draaien
 - Ik weet echter vanwaar de wind komt, dus kan ik tegenblazen
 - Ik wil ... van alles en nog wat
 - Ik weet ... van alles en nog wat
 - Ik voel ... van alles en nog wat
 - Ik bemin ... van alles en nog wat
 - Ik zeg ... van alles en nog wat
 - dat Ik begint/eindigt altijd bij God
dat Ik kan dat allemaal maar omdat god het wil
 - Ik ben ... God
 - Natuur = god – ik = natuur 27
 - Ik = God in vlees en gevoel 35
 - Ik ben god, ik ben god, ik ben god
 - Ik ben niet Nijnski, maar god – ik hou niet van Nijnski als Narcissus, maar als God 76
 - God wil ...
 - voor ander
 - god wil dat vrouw geen vlees eet
 - god wil dat mijn vrouw mij in de steek laat (ik wil dat niet!) 78
 - voor VN
 - al wat ik doe zijn opdrachten van god 41
 - cf. wandelingen met God – God doet VN weg en weer gaan
 - god wil dat ik op beurs speel
 - god wil dat ik noot kapot sla 39
 - god wil dat ik schrijf 41
 - god wil dat ik aan mijn neus krab 55
 - kritiek op VN: god wil dat je van alles doet, maar je doet in feite niets!
antwoord VN: dat klopt – ik ben immers god 216
 - de partij van God (Tolstojanisme?)
 - mijn partij is de partij van God 181
 - ik ben een zoekende, want ik voel god – god zoekt mij – en dus vinden wij elkaar 182
god is geen partij want hij houdt van iedereen 230

- **Diagilev ≠ God ?**
 - God wil niet dat ik onmiddellijk na Diagilev verder schrijf
ik heb beider namen met hoofdletter geschreven – en nu zal ik dus god zonder hoofdletter schrijven, want ik wil het onderscheid ... 239
- **bergwandelingen met God**
 - algemeen
 - fugues? Passage à l'acte? (verloren lopen in de bergen)
 - religieus principe van de bergwandelingen??
Bergrede van Christus centraal bij Tolstojanen (God op Berg, eerste goden zijn berggoden)
 - zou basis van choreografie kunnen zijn
 - bergwandeling 1 22ev
 - VN ziet spoor in sneeuw
bloed uitgewist zodat men zou geloven dat het pis is + skispoor stopt daar = lijk in sneeuw?
 - VN loopt weg
 - VN keert terug omdat hij beseft dat god hem op de proef wil stellen
 - moet van God naar ravijn, want daar staat mens op het punt om zich erin te storten
 - voelt zich in die ravijn gezogen – maar takken vangen hem op
 - God beveelt VN naar huis te gaan en vrouw te melden dat hij geestesziek is
 - VN gaat terug naar spoor
 - God beveelt om in sneeuw te gaan liggen – hand bevriest
 - God doet hem voortdurend weg en weer lopen (Stop!) en zich in sneeuw gooien
 - VN beseft dat het echt een pissspoor is (en dus geen bloed van moord)
 - VN terug naar huis
 - God beveelt om te letten op tegemoetkomende oude man
– en dus verstopt VN zich door zich in sneeuw te laten vallen
 - man kotert met stok in sneeuw
 - man moet de moordenaar zijn (dus toch uitgewist bloed!)
VN weet dat dit niet klopt, maar voelt het zo
 - man is niet moordenaar, maar weduwnaar bij graf vrouw
 - bergwandeling 2 (96)
 - 2000 m hoog
 - VN hoort stem – en roept terug: “Wachtwoord?!”
 - VN kan niet spreken
VN moet roepen: “ik hou van iedereen, ik wil iedereen, ik wil geluk voor iedereen!”
 - bergwandeling 3 (111)
 - VN moet hand in sneeuw steken – na lange tijd plots pijn – schreeuwt
 - VN kijkt omhoog en ziet ster die niet schittert = geen goedendag zegt (ster die niet schittert is dood, mijn vrouw is ster die niet schittert 187) – wil weglopen, maar kan niet: knie met sneeuw versmolten – begint ontzet te wenen
 - VN ziet dichtgenageld huis + huis met ijs op dak – schrikt en roept “Dood!”
– krijgt warm en kan opstaan en zelfs met grote kracht rennen, onder sterren die schitteren (ster die schittert = goedendag = leven) – ik weet wat ik moet doen als ster schittert 187)
 - VN botst op boom – gelukkig, want daardoor is ravijn vermeden
 - omhelst dankbaar de boom (warmteuitwisseling)
 - begrijpt dat god hem heeft gered, omdat god hem graag ziet
 - VN overvallen door verdriet omdat het leven van Romola en van hele mensheid de dood is

- bergwandeling 4 (168)
 - VN op zoek naar kamer (van thuis gevlucht)
 - VN doet overal klapkes
 - oa gesprek met bakker over zijn vrouw
 - VN: "het is moeilijk om elkaar te verstaan!"
 - bakker illustreert dat meteen: "mijn vrouw pakte ooit bord verkeerd vast, ik zei dat ze het ander moest doen, maar ze heeft niet geluisterd"
 - VN: ik voelde het wenen van deze man
 - VN beseft plots dat hij niet verder meer kan gaan
voelt de koude: de dood is gekomen
 - VN uiteindelijk door Dr. Fränkel terug naar huis gebracht
Dr. Fränkel was VN aan het zoeken: geen ontmoeting met God, maar met Dr. Fränkel!!

DE KLEINE ANDER VERHOUDING MET DE MEDEMENS

psychotische communicatie = '(aan)voelen'

telepathie-achtig

waarschijnlijk 2 neologismen

- relatie met ander via *fühlen/Gefühl* = aanvoelen (empathie)
 - Russisch woord?? Andere vertalingen??
 - dagboeken moeten uitleggen wat *fühlen* is – titel van boek "Das Gefühl" 75
 - niet echt uit te leggen: soort neologisme
 - opvatting VN van dat *fühlen* is gebaseerd op goddelijke Weisungen=instructies 32
 - God = *Gefühl*
god heeft geen strak gelaat, maar god is das *Gefühl im Gesicht* (gevoelvolle mimiek) 77
 - soort onbewuste communicatie
echter altijd ergens punt waarop ander VN niet fühlt
- relatie met ander via *Vernunft*
 - *Vernunft* vs intellect
 - *Vernunft* lijkt synoniem van *fühlen*

samenzweringen

- samenzwering in de danswereld: Diagilev & Strawinsky
 - Diagilev
 - Diagilev = intrigant
 - roofdier
pedofiel 51 – VN houdt daar niet van 128
 - God
Denkt dat hij god van kunst is, ik ben god – en daag hem uit voor duel 56, brulstrijd 58
 - Gekunsteld
 - spottend dom lachje = lachje zonder god 105 (cf. Lloyd George)-
 - VN leert dochter Kyra ook zo lachen om later Diagilev zo toe te lachen
 - VN begint zelf ook dat lachje te vertonen 264, 266
maar mijn lachje is vol gevoel, want ik voel god, godgegeven lachje
 - geverfd haar 140
 - valse tanden 140
 - Monocle
 - desondanks wil VN Diagilev redden (van je vijand houden cf. Tolstojaan)
 - Strawinsky 115
 - wil geen babysit spelen voor Kyra als VN naar Amerika moet 1916
 - vanuit schrik dat ze daar besmetting zou oplopen
 - zijn echtgenote wou duidelijk wel – maar hij legt haar het zwijgen op
 - En dus dochter mee naar Amerika – VN laat haar daar in New York achter
 - Tamara Karsawina 244
 - primaballerina ballets russes
 - VN maakt haar het hof – maar Diagilev zette haar tegen VN op – en dus altijd ruzie
- samenzwering in de politiek – Engels Lloyd George & Engelsen
 - Lloyd George = intrigant
 - vredesonderhandeling einde WO I:
 - intrigant Lloyd George (GB) versus 'goeie' Wilson (USA) + Clémenceau (F)
 - nergens sprake van de Duitsers??
 - Leidt dat allemaal af uit foto's van Lloyd George en de andere protagonisten 103
portretten maken alles zonneklaar
 - gekunsteld spottend lachje (cf. Diagilev) 105 = dom lachje want zonder god
 - VN ook zelfde lachje ontwikkelend, maar mét god 264
 - desondanks wil VN Lloyd George redden (van je vijand houden cf. Tolstojaan)
- samenzwering schoonmoeder en haar nieuwe man en Romola

- samenzwering schoonmoeder en haar nieuwe man en Romola
 - moeder van Romola is bekendste Hongaarse actrice van haar tijd
 - VN woont eerst bij Romola's ouders in
na instorting VN wonen schoonouders bij VN in (komen dochter helpen)
- ambivalentie tov schoonmoeder – die positief uitdraait
 - huichelares / intrigante cf. Judas, cf. Lloyd George
 - Romola heeft onder moeder geleden
cf. 1ste dag toont schoonmoeder kinderfotos van Romola
Romola gekwetst & weent – VN ook gekwetst & gaat weg 258
 - personeel heeft onder schoonmoeder geleden
cf. meid schiet op schoonmoeder 257
 - eerst verdedigde VN schoonmoeder
 - maar god liet VN verstaan dat meid gelijk had
 - schoonmoeder interesseert alleen geld geld geld
cf. VN schreef in Amerikaanse gazetten over haar barbaarse omgang met geld
ze moet dat gelezen hebben, want nadien niet meer zo krenterig 218
 - Dagboeken eindigen met schoonmoeder (deel over 'dood')
VN moet haar spreken 277
 - wil niet dat ze denkt dat hij haar nieuwe man liever ziet dan haar
 - ik proef haar gevoelens: ze is nog niet dood want ze is afgunstig (geld)
- ambivalentie tov nieuwe man van schoonmoeder – die positief uitdraait
Oszkar beweegt vinger als ik aan god denk / draait zich om als ik god voel 238

OBSESSIES BINNEN HET TOLSTOJANISME ALS ARMATURE DE LA PENSEE VOOR VN

Tolstojanisme

christelijk anarchisme met zeer ascetische toets
terug naar het eenvoudige Russische boerenleven

- gebaseerd op Tolstojs "Het hemelrijk in uzelf"
dat zich baseert op Christus' bergrede: liefde = verdragen (cf. andere wang aanbieden)
– en ingaat tegen orthodoxe kerk
- in de praktijk
 - tegen elke vorm van dwang of geweld – door staat&kerk:
rechtssysteem&eigendom, politie & leger, kapitalisme&communisme,
huwelijk=vrouwenmishandeling & dierenmishandeling
 - ascetisch
tegen geld&luxue, uitleving driften, alcohol&genotsmiddelen&vlees

Tolstojanistische thema's worden bij VN obsessies
VN hangt Tolstojanisme aan én verzet zich daartegen
cf. Jezuïeten voor Joyce

- tegen staatsinstellingen
 - tegen Bolsjewieken & tegen kapitalisme (Waterman vulpen, steenkool, etc)
 - tegen het Recht (voor het goddelijk recht??)
 - ik hou niet van het recht: niemand heeft rechten 100
 - alleen wie 'voelt' is in zijn recht / ik voel dat ik in mijn recht ben 102
- worsteling met geld
 - ik ben arm, heb geen geld
 - achtergrond: armoede moeder
 - Diagilev moet mij nog betalen
 - ik wil/moet rijk worden
geld geld geld – cf. god god god
 - voor moeder/vrouw/schoonmoeder + arme dansers in Parijs
 - hoe
 - op beurs spelen
god wil dat ik op beurs speel
 - om rijk te worden
 - om beurs te vernietigen
 - uitvinding doen
oa nieuwe vulpen (of andere uitvinding bv brug)
 - om rijk te worden
 - om inktindustrie te vernietigen
- worsteling met vlees
 - negatieve effecten van vlees
 - depressief– want voelt maag
 - degeneratie bloed → kanker 235
 - niet kunnen dansen – en dus moet het er eerst uit 234
 - niet kunnen kakken, forceert zich – met als resultaat uitstulping darm
 - weent omdat hij niet meer zal kunnen dansen
 - geen vlees meer eten – darmt treedt terug in
 - maakt beest van mens
 - seks: wekt wellust = masturbatie + verlangen naar hoertjes 31, 165
 - agressie: anderen vermoorden
 - wel of geen vlees eten = Godsbesluit
 - VN moet soms vlees eten – van god én zijn vrouw
 - God wil niet dat mijn vrouw vlees eet 39
 - VN werpt trouwring op tafel als hij voelt dat vrouw naar vlees verlangt 164
 - VN bang voor vrouw geworden omdat hij geen vlees eet (en dat moet van haar?) 167
 - ik ben de honger en het vlees
 - ik ben de honger 46
 - ik ben het vlees, maar niet de vleselijke liefde 60

PSYCHIATRIE

DOOD

- **klassieke psychiatrie**
 - Bleuler
 - consultatie 6 maart 1919
uitvinder 'schizofrenie' – diagnosticeert 'verwarde schizofrenie' + milde manie
 - internering
 - na gewelduitbarsting VN
 - catatonie
 - kliniek Binswanger
 - etiologie
misbruik door Diagilev (slaan, opsluiten, seksueel)
 - symptomen
 - psychische symptomen
 - wanen
 - hallucinaties
 - woordsalade + mompelen
 - maar vooral motorische symptomen
 - catatonie
 - stuporeuze katatonie
 - geëxciteerde katatonie = uitbarstingen en indecente exposure en in zichzelf lachen
 - mannerismen + stereotypieën
 - 1920 kliniek Wagner-Jauregg
nog altijd katatoon
cf. 1920 geboorte 2de dochter Tamara
 - Reageert daar niet op
 - (niet de vader)
 - ook nog gezien door Forel, Kraepelin
- **maar ondertussen ook gezien door crème van de psychoanalyse ...**
 - Freud, Ferenczi, Jung
 - Adler
 - 1934 Romola vraagt Adler voorwoord voor dagboek VN
 - Adler bezoekt VN – maar die reageert totaal niet
VN = Minderwaardigheidscomplex **tekst heb ik niet!!!**
 - Romola weigert voorwoord Adler – pas in 1981 gepubliceerd
- **2 keerpunten (voorlopige)**
 - 1938-1940 Sakel (biologische therapie)
 - revolutionaire insuline-coma behandeling
 - even katatonie doorbroken (cf. foto Ninjinski die in lucht springt = *ballon*)
 - 1945 russische soldaten (sociale therapie)
 - herkennen VN (en willen hem terug naar Rusland brengen) + muziceren ondereen
 - resultaat
 - katatonie doorbroken: VN begint mee te dansen – en nadien ook russisch te spreken
 - VN nadien minder geëxciteerd – tot zijn dood 1950